

Календар знаменних і пам'ятних дат

Листопад

(The Calendar of Significant and Memorable dates – november -2024)

1 листопада – День народження Європейського Союзу (Дата заснування ЄС)

Утворення Євросоюзу відбулося 7 лютого 1992 року після укладання Маастрихтського договору. Проте офіційно договір почав діяти лише 1 листопада 1993 року. Відомо, що одним із перших, хто оголосив ідею об'єднання країн на рівних умовах у 1851 році, був Віктор Гюго.

Європейський Союз – економічний та політичний союз, що об'єднує на принципах свободи 28 незалежних держав-членів, розташованих у Європі. У ЄС 24 офіційні мови, тому на засіданнях Європарламенту працюють 330 штатних і 1800 позаштатних перекладачів-синхроністів.

Європейська комісія (Представництво Євросоюзу) в Україні з'явилась у Києві невдовзі після проголошення Незалежності – у 1993 році. А 23 червня 2022 року Лідери ЄС на саміті в Брюсселі затвердили рішення надати Україні та Молдові статус кандидата на вступ до ЄС.

1 листопада – 175 років від дня народження Отто Арона Саломона (1849 – 1907), шведського педагога

Отто Саломон – засновник шведської («Неєської») системи трудового навчання, ініціатор упровадження її в народну школу, засновник і директор першої школи трудового навчання для хлопчиків (1872), яка через два роки стала вчительською семінарією, автор педагогічної праці «Довідник для викладачів кустарних ремесел». Згодом система трудового виховання О. Саломона була поширена й почала впроваджуватись у навчальний курс шкіл багатьох європейських країн.

2 листопада – 140 років від дня народження Олександра Івановича Білецького (1884 – 1961), українського літературознавця

Олександр Білецький – відомий історик літератури, доктор філологічних наук, академік Академії наук України (з 1939 року), заслужений діяч науки України (з 1941 року), *викладач Харківського й Київського університетів*, директор Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка АН України, один із кращих знавців античної та західноєвропейської літератур. Він *уперше поставив питання про світове значення української літератури, її місце у світовому літературному процесі*. Автор праць із проблем теорії літератури, історії української та зарубіжної літератур, підручників і хрестоматій для вищої та середньої шкіл. *Також є одним із основоположників Театру казки (згодом Театру юного глядача) у Харкові*.

Предметом наукових зацікавлень О. І. Білецького були теоретичні аспекти дослідження мистецтва слова, зокрема природа та функції літератури як

різновиду мистецтва, психологія літературно-художньої творчості, теорія літературних стилів, проблема читача. Праці вченого, як правило, адресовані як фахівцеві, так і масовому читачеві водночас. Тому захопливий виклад матеріалу в них поєднується зі скрупульозністю аналізу й вагомістю загальних характеристик.

3 листопада – Міжнародний день біосферних заповідників

(International Day of Biosphere Reserves)

Уперше цей Міжнародний день було проголошено 2021 року за ініціативою Комісії з питань науки, схваленою на 41-й Генеральній конференції ЮНЕСКО. Всесвітня мережа біосферних заповідників створена в 1974 році з метою сприяння збалансованому, справедливому та рівноправному управлінню цими просторами, уникаючи невивіркованої експлуатації природних ресурсів і зберігаючи екосистеми планети, щоб поліпшити відносини людини з природою. **Мета цього дня** – нагадати про відповідальність людства перед планетою та необхідність сприяти розвитку сталих відносин із природою.

3 листопада – 110 років від дня народження Миколи Миколайовича Лисенка (1914 – 1995), українського історика, доктора історичних наук

Микола Лисенко **закінчив Харківський університет у 1940 році**. Відтоді викладав історію в школах Луганщини, учасник Другої світової війни. З 1949 року – науковий працівник Інституту історії Академії наук України, відомий методист, заступник директора Київського історичного музею, завідувач відділу методики викладання історії та суспільствознавства, провідний науковий співробітник НДІ педагогіки України (нині – Інститут педагогіки НАПН України). Автор підручників, посібників, статей із методики викладання історії в школі, зокрема «Патріотичне виховання учнів у процесі вивчення історії», «Історія України (з прадавніх часів до 1917 р.)» (у 2 т.).

4 листопада – 140 років від дня народження Григорія Костянтиновича Голоскевича (1884 – 1935), мовознавця, лексикографа, діалектолога, громадського діяча

Зі створенням Української академії наук Григорій Голоскевич працював у її історико-філологічному відділі, був співредактором українських наукових словників (1924 – 1932). **Відомий як автор «Правописного словника» – першого найповнішого орфографічного словника української мови**. Досліджував Євсеєве Євангеліє 1283, подільські говірки та інші. Репресований 1929 року за звинуваченням у причетності до «Спілки визволення України», реабілітований посмертно в 1989 році.

5 листопада – 200 років від дня народження Якова Івановича Щоголева (1824 – 1898), українського поета

Яків Щоголів народився в Охтирці Харківської губернії, **закінчив Харківський університет у 1848 році**. Друкуватися почав із 1840 року.

Яскравий представник Харківської школи романтиків, якого називають «спізненим романтиком». Його твори збагатили скарбницю українського поетичного слова. У 1883 році він видав збірку поезій «Ворскла», а 1898 року вийшла збірка «Слобожанщина» (у день його похорону). Змальовуючи народні портрети й різнобарвні картини природи, Яків Щоголів урізноманітнив ліричне віршування. Справжніми перлинами у творчому доробку поета можна назвати низку поезій, у яких змальована чарівна природа («Травень», «Осінь», «Степ», «Після бурі»), Запорізька Січ і козаччина («Січа», «В степу», «Запорозький марш», «Орел», «Орлячий сон»). Окремі вірші позначені соціальними мотивами: «Струни», «Завірюха», «Пожежа», «Маруся», «Бурлаки». Багато віршів покладено на музику, вони увійшли в пісенний народний репертуар («Пряха», «Черевички», «Зимовий вечір»).

6 листопада – Міжнародний день запобігання експлуатації довкілля під час війни та збройних конфліктів
(International Day for Preventing the Exploitation of the Environment in War and Armed Conflicts)

Цей день установлений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН (від 5.11.2001 A/RES/56/4), оскільки шкода, заподіяна довкіллю під час збройних конфліктів, призводить до погіршення стану екосистем і природних ресурсів, а часто виходить за межі національних територій та стосується не лише однієї держави і не тільки нинішнього покоління. Війна, якими б не були її причини, приносить невимовні жахи для цивільного населення, може протягом лічених хвилин знищити те, що іноді було створено цілими поколіннями.

В Україні під час війни суттєво постраждав стан навколишнього середовища: заміновані території, токсичні залишки від ракет і снарядів, затоплення від підриву дамби, зруйновані заповідники, природні середовища існування тварин. Тому для нашої країни цей Міжнародний день набув нового, особливо важливого значення.

7 листопада – Міжнародний день боротьби з насильством і булінгом у закладах освіти
(International Day Against Violence and Bullying in Education)

Цей день присвячений підвищенню обізнаності про значну кількість дітей та підлітків у всьому світі, які стикаються з насильством і булінгом у школі, що негативно впливає на їхнє здоров'я, добробут і освіту. Відзначається за рішенням ЮНЕСКО з 2020 року, у *перший четвер листопада*.

Протягом року відзначають: *30 січня* – Шкільний день ненасильства та миру; *в останню п'ятницю лютого* – Міжнародний день протидії булінгу (International Stand Up to Bullying Day); *4 травня* – Міжнародний день боротьби з булінгом (День рожевої сорочки); *у перший понеділок жовтня* – Всесвітній день запобігання булінгу (World Day of Bullying Prevention).

7 листопада – 135 років від дня народження Дмитра Федотовича Ніколенка (1899 – 1993), українського психолога, кандидата психологічних наук, професора, заслуженого працівника вищої школи України

Дмитро Ніколенко – відомий фундатор української психологічної школи, організатор психолого-педагогічної освіти, викладач Київського педагогічного інституту (Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова), де спочатку був викладачем, а потім доцентом кафедри психології. З 1943 року – співробітник Київського обласного інституту вдосконалення вчителів. Автор праць із проблем загальної, вікової та педагогічної психології, психології праці, профорієнтації. Коло його наукових інтересів – це також психологія вчителя, психотехніка, психодіагностика, педологія. Він володів високою культурою та глибокою ерудицією в багатьох галузях психології.

9 листопада – Міжнародний день боротьби проти фашизму, расизму та антисемітизму (*International Day Against Fascism, Racism and Antisemitism*)

Пам'ятний день започаткований за ініціативою Міжнародної мережі проти расизму UNITED, що об'єднує понад 500 організацій із 49 країн і діє незалежно від політичних партій урядів. У 1938 році в ніч із 9 на 10 листопада на території Німеччини почався масовий єврейський погром, що отримав назву «Кришталева ніч», або «Ніч розбитих вітрин». Протягом цієї акції було вбито понад 90 осіб, а 30 тисяч євреїв були схоплені та відправлені в концтабори. Це стало початком Голокосту – масового насильства щодо євреїв, керованого нацистською державною владою Третього рейху.

9 листопада – Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва

Раніше в Україні свято працівників культури й аматорів народного мистецтва відзначали 23 березня (згідно з Указом Президента України від 21.03.2000 № 484/2000), проте з 2013 року день і назву події змінили.

Мета проведення цього свята – визначити та стверджувати високі моральні принципи, засновані на тисячолітньому духовному й культурному набутку українського народу; вшанувати професіоналів і аматорів, які займаються мистецтвом, підтримують народні традиції та популяризують українську культуру. Вона має глибоке та багате коріння, бо провідниками в історію, культурне життя України є аматори народного мистецтва та працівники культури, які зберігають атмосферу й дух українського нескореного народу з вірою в Перемогу. **Сьогодні, в умовах воєнного стану, культурні діячі, митці, майстри народного мистецтва лікують і надихають, допомагають перемагати в інформаційній боротьбі, надають підтримку захисникам і постраждалим від війни, утілюючи благодійні мистецькі ініціативи.**

10 листопада – Всесвітній день молоді (*World Youth Day*)

Всесвітній день молоді святкують на честь заснування 10 листопада 1945 року в Лондоні Всесвітньої федерації демократичної молоді (ВФДМ), яка є центром міжнародного демократичного молодіжного руху, що об'єднує молодь

незалежно від політичних і релігійних поглядів, расової та національної належності.

Цей день присвячений енергії, ентузіазму та потенціалу молодого покоління.

10 листопада – Всесвітній день науки в ім'я миру та розвитку (*World Science Day for Peace and Development*)

Започаткувати таке свято вирішили в 1999 році на Всесвітній науковій конференції в Будапешті. На генеральній конференції міжнародної організації ЮНЕСКО, що проходила у 2001 році, було прийнято рішення офіційно запровадити «Всесвітній день науки в ім'я миру та розвитку», який щорічно відзначати 10 листопада. **Мета проведення:** підвищити поінформованість громадськості про роль науки для мирного та сталого розвитку; привернути увагу до викликів часу, що стосуються науки; мобілізувати всіх учасників – від урядовців до фахівців ЗМІ та здобувачів освіти – навколо означеної теми, а також збільшити підтримку наукової діяльності.

В Україні День науки відзначають третьої суботи травня.

10 листопада – 265 років від дня народження Йоганна Фрідріха Шиллера (1759 – 1805), німецького поета й драматурга, філософа, історика

Фрідріх Шиллер – відомий теоретик мистецтва, військовий лікар, професор історії Єнського університету (Німеччина), представник європейського Просвітництва. В історію світової літератури увійшов як палкий захисник людської особистості, **автор «Оди до радості», змінена версія якої стала текстом гімну Європейського Союзу.** Найвідоміші твори: драматичні («Розбійники», «Змова Фієско в Генуї», «Підступність і кохання», «Дон Карлос, інфант іспанський», драматична трилогія «Валленштейн», «Марія Стюарт», «Орлеанська діва», «Вільгельм Телль»); філософські праці: «Про взаємозв'язок тваринної природи людини з її духовною природою», «Про грацію та гідність», «Листи про естетичне виховання людини», «Про дилетантизм», «Про високе». У 1934 році Єнський університет отримав ім'я німецького письменника Фрідріха Шиллера. **Твори Шиллера українською мовою вийшли окремими виданнями:** «Поезії» (Л., 1914), «Вибрані драматичні твори» (К., 1955), «Твори» (К.: Молодь, 1968, «Вибрані твори» (К., 1971), «*Лірика. Драми*» (Харків: Фоліо, 2004).

12 листопада – 100 років від дня народження Ігоря Костянтиновича Ковача (1924 – 2003), українського композитора, педагога, заслуженого діяча мистецтв України (1975)

Життя Ігоря Ковача пов'язано з Харковом: **закінчив Харківську консерваторію**, з 1959 року – викладач, доцент (1977), професор (1982), завідувач кафедри композиції та інструментування (з 1983) **Харківського інституту мистецтв.**

Автор музики до науково-популярного фільму «Діалектика якості» (1977), документальної стрічки «Сторінки біографії» (1970) та інших. **Основні твори:**

опера-балет «Та, що біжить по хвилях» (1987); опера «Блакитні острови» (1988); дитячі балети «Північна казка» (1975), «Бембі» (1983); музичні комедії «Біля самого синього моря» (1977), «Шлях до сонця» (1981), «Фіктивне одруження» (1988); для симфонічного оркестру – 4 симфонії (1965, 1981, 1983, 1984), сюїта «Країна Гренландія» (1994); хорова музика на канонічні тексти «Алілуя» (1995); концерти для фортепіано з оркестром (1974), для скрипки й камерного ансамблю (1985), для гобоя та камерного оркестру (1994), для віолончелі з концертом (1976, 1990). Лауреат Міжнародного конкурсу композиторів імені Г. Венявського (Познань, 1966), член Національної спілки композиторів України.

14 листопада – Міжнародний день логопеда (*International Speech Therapist Day*)

Щороку 14 листопада у світі відзначають День логопеда, на міжнародному рівні – з 2004 року. **Мета проведення:** підвищення обізнаності про важливість професії логопеда; привернення уваги до проблем мовлення та комунікації. Ця професія соціально важлива, адже логопеди допомагають не тільки навчитися правильно вимовляти звуки та звукові конструкції, а ще й розвинути мову, впоратися з мовленнєвими відхиленнями, що виникли через порушення в центральній нервовій системі, побороти психологічні бар'єри. **Місія логопедів надзвичайна** – вони дають можливість людині активно жити в суспільстві, успішно навчатися та самореалізовуватись .

14 листопада – Всесвітній день якості (*World Quality Day*)

Це свято було започатковано з ініціативи Європейської організації з якості (*European Organization for Quality*) та підтримане ООН. Відзначається в багатьох країнах світу щорічно, у *другий четвер листопада*, починаючи з 1990 року. **Мета цього Всесвітнього дня** – звернути увагу суспільства на неналежну якість багатьох товарів, які є шкідливими не лише для навколишнього середовища, але й для організму людини; закликати до підвищення якості товарів. На сьогодні проблема якості – одна з найважливіших проблем в економіці провідних країн світу.

15 листопада – 130 років від дня народження Івана Івановича Падалки (1894 – 1937), художника та педагога доби Розстріляного відродження

Іван Падалка відомий як геніальний графік і стиліст, яскравий представник бойчукізму, професор живопису Київського художнього інституту, **викладач Харківського художнього інституту (1925 – 1934)**, автор теоретичних праць у журналах «Нове мистецтво», «Мистецтво». Чудовий педагог, вихователь для своїх студентів і знаменитий український художник створив велику кількість різних творів: живописних («Фотограф на селі», «Молочниці», «Збирання баклажанів», «Збирання яблук», «Змагання шахтарів», «Українка», «Натюрморт», «Автопортрет»); графічних («З поля», «Пастушок», «Селяни», «Портрет Григорія Сковороди»); ілюстрації до книг

(«Слово о полку Ігоревім», «Легенди Татр», «Черниця», «Небіж Рамо», «Кобзар», «Енеїда»).

Ім'я Івана Падалки було серед сотні найкращих художників Європи ХХ століття. Але в 1936 році його заарештували, картини конфіскували, особистий архів знищили. Видатний художник і педагог був розстріляний НКВД 13 липня 1937 року в київській тюрмі.

16 листопада – Міжнародний день толерантності (*International Day for Tolerance*)

Міжнародний день терпимості (толерантності) проголошено Генеральною Асамблеєю ООН (від 12.12.1996 A/RES/51/95) з нагоди 50-річного ювілею цієї організації. 16 листопада держави-члени ухвалили Декларацію принципів терпимості, у якій ідеться про рівність усіх людей. Закріплено ці принципи в Загальній декларації прав людини, що проголошує неприйняття всіх форм дискримінації, недопущення геноциду та покарання за нього. У 1997 році Організація Об'єднаних Націй вирішила святкувати цей день, посилаючись на власний Устав.

ЮНЕСКО пропонує відзначати День толерантності в школах і закладах вищої освіти всіх країн-членів ООН, щоб навчити дітей поважати інших і водночас висловлювати свою думку та захищати власну позицію.

16 листопада – День працівників радіо, телебачення та зв'язку

Це професійне свято України встановлено Указом Президента (від 11.11.1994 № 667/94). *Саме цього дня 100 років тому в Харкові вийшла в ефір перша передача радіостанції «Українське радіо». Із цього радіомовлення почалась історія радіо в Україні.* У 1953 році Радіоуправління почало й телемовлення каналу «Українське телебачення». Люди цієї професії не знають вихідних і свят, адже радіо- та теленовини виходять щодня. Вони забезпечують умови, щоб у нас працювали мобільні телефони й Інтернет, щоб ми могли ознайомлюватися з останніми подіями дня.

Цей день об'єднує людей різних професій: зв'язківців, операторів, провайдерів, журналістів, редакторів, видавців. Нині до них долучилися представники інтернет-ЗМІ. В умовах російської агресії українські радійники, телевізійники та зв'язківці повідомляють життєво важливу інформацію, розповідають правду світові, спростовуючи ворожі фейки та вкиди, налагоджують і підтримують зв'язок, часто ризикуючи при цьому своїм життям.

17 листопада – Міжнародний день студента (*International Student Day*) День студента в Україні

Міжнародна Рада Студентів на своїх зборах 1941 року в Лондоні прийняла заяву, у якій день 17 листопада було оголошено Міжнародним днем студента як пам'ять про масове насилля над чеськими студентами в Празі в 1939 році. Пам'ятний день відзначили на рівні ООН. Наразі це свято молодості, жаги до життя та великих звершень, адже саме студентство в усі часи в усіх країнах є

активною, подекуди радикальною, рушійною силою, яка може змінювати державний лад і здійснювати революцію.

День студента в Україні також відзначається 17 листопада, згідно з Указом Президента України від 16.06.1999 № 659/99. Сьогодні студентство України бере участь у боротьбі за незалежність своєї Батьківщини. Студенти є в лавах ЗСУ, серед волонтерів, навіть навчання в ці часи вимагає мужності та відваги. Вони не втрачають дух свободи й докладають своїх зусиль для Перемоги.

17 листопада – 220 років від заснування (1804) Харківського університету, нині – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Харківський університет заснований 17 листопада 1804 року з ініціативи видатного просвітника Василя Назаровича Каразіна за кошти місцевої громади, а урочисто відкритий 29 січня 1805 року. Він є другим за віком найстарішим університетом України, після Львівського національного університету імені Івана Франка. За час свого існування університет декілька разів змінював офіційну назву: Імператорський Харківський університет (1804 – 1917), Вільна академія теоретичних знань (1920 – 1921), Харківський інститут народної освіти (1921 – 1932), Харківський державний університет імені О. М. Горького (1932 – 1999). Від 1999 року університет має сучасну назву – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

Університет нараховує 23 факультети та інститути: біологічний; фізико-технічний; радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем; фізичний; комп'ютерних наук; філософський; математики й інформатики; географії, геології, рекреації та туризму; екологічний; економічний; іноземних мов; історичний; філологічний; медичний; хімічний; соціологічний; психології; юридичний; фізико-енергетичний; міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу. *Наукові установи:* Музей природи, Музей історії Харківського національного університету, Музей археології та етнографії Слобідської України, Біостанція Національного природного парку «Гомільшанські ліси», Ботанічний сад, Гербарій Харківського національного університету СВУ, Радіофізична обсерваторія, Науково-дослідний інститут біології, Науково-дослідний інститут хімії, Науково-дослідний інститут астрономії, Науково-дослідний інститут соціально-гуманітарних досліджень, Центр болгаристики та балканських досліджень М. Дринова.

18 листопада – 100 років від дня народження Револьда Володимировича Баришнікова (1924 – 1985), українського живописця та графіка, заслуженого художника України (1976)

Револьд Баришников – харків'янин, закінчив Харківське художнє училище в 1941 році, Харківський художній інститут у 1954, майстер тематичної картини. Працював у галузі станкового живопису та графіки. Приділяв увагу

військово-патріотичній темі, відображенню колективної праці та життю молоді. Також створював роботи публіцистичного плану.

Із 1960 року – член Харківської організації Спілки художників України, а в 1968 – 1982 роках – член її правління. Серед основних творів: «Слово Тараса», «Сіячі», «Вставайте, кайдани порвіте!», «Весілля», «Перемога», «Зустріч ветеранів» (живопис), «Сковорода серед народу» (графіка).

19 листопада – Міжнародний чоловічий день (*International Men`s Day*)

Цей Міжнародний день, який виник у 1999 році, визнано офіційним святом у більше ніж 50-ти країнах світу. **Мета заходів:** визначити важливість ролі чоловіків у родині та вихованні дітей. Ідея святкування щорічного Міжнародного дня чоловіків отримала підтримку з боку організацій ООН і ЮНЕСКО. Це нагода відзначити досягнення юнаків і чоловіків, зокрема їх внесок у розвиток нації, суспільства, громади.

19 листопада – Всесвітній день дитини (*World Children Day*)

Всесвітній день дитини – свято взаєморозуміння та підтримки діяльності, спрямованої на забезпечення благополуччя дітей у всьому світі. Цього дня в 1959 році Генеральна Асамблея ООН (A/RES/836) прийняла Декларацію прав дитини, у якій зазначено, що людство зобов'язане дати дитині найкраще, 1989 – Конвенцію про їх права, яка визначила, що дітям для повноцінного розвитку й щасливого життя необхідно рости в сім'ї, в атмосфері любові, підтримки та взаєморозуміння. **Мета проведення свята** – спонукати дорослих зосередитися на тому, щоб кожна дитина мала можливість вирости здоровою, освіченою та захищеною від насильства й експлуатації.

21 листопада – Міжнародний день відмови від паління (*International No Smoking Day*)

Щорічно *третього четверга листопада* за пропозицією ВООЗ (Резолюція № WHA 42.19) світ відзначає Міжнародний день відмови від паління. Установлений він був Американським онкологічним товариством (*American Cancer Society*) у 1977 році. **Мета** : привернути увагу громадськості та влади до загроз тютюнової епідемії, заявити про свої права на бездимне середовище й назавжди попрощатись із залежністю, що вбиває людину.

21 листопада – Всесвітній день телебачення (*World Television Day*)

Цей Міжнародний день ООН, установлений резолюцією 5 Генеральної Асамблеї ООН (від 17.12.1996 A/RES/51/20), відзначається щорічно 21 листопада в ознаменування дати проведення першого Всесвітнього телевізійного форуму (21-22 листопада 1996 року) в Організації Об'єднаних Націй.

Державам було запропоновано відзначати цей День, обмінюючись телепередачами та програмами, присвяченими таким проблемам, як мир, безпека, економічний і соціальний розвиток, розширення культурного обміну. Телебачення ООН готує репортажі про гуманітарні кризи в усьому світі,

знімає документальні фільми про такі актуальні проблеми сучасності, як права людини, мир і безпеку, розвиток тощо, веде прямі трансляції із засідань Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки. Співробітники ТВ ООН готують репортажі про миротворчу місію ООН (щоденні нові матеріали розміщено на вебсайті UNIFEED). Аудіо- і відеоархів телебачення ООН зберігає матеріали за 70 років.

21 листопада – Всесвітній день філософії (*World Philosophy Day*)

Щороку в *третій четвер листопада*, починаючи з 2002 року, за регламентом ЮНЕСКО, відзначається Міжнародний день філософії. Всесвітній день філософії був проголошений на 33-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО у 2005 році. *Святкують його вже понад 80 країн світу, зокрема в Україні з 2006 року*, коли вперше 16 листопада в Київському університеті був проведений міжнародний науковий симпозіум, присвячений цьому дню.

Головна мета – знайти спільну платформу для обговорення глобальних соціокультурних перетворень, долучити людство до багатомірової філософської спадщини; стимулювати публічні дебати мислителів до викликів, що постають перед соціумом сьогодні, сприяти створенню суспільства, у якому дотримуються принципів терпимості та поваги. У цей день пропонують поміркувати над словами першого українського філософа Григорія Сковороди: *«Філософія, або любов до мудрості, скеровує усе коло дій своїх до тієї мети, щоб дати життя духу нашому, благородство серцю, світлість думкам, як голові всього»*.

21 листопада – День Гідності та Свободи

Державне свято в Україні, встановлене на честь початку двох революцій – Помаранчевої революції (початок 22 листопада 2004 року) та революції Гідності (акція студентів і громадських активістів, яка розпочалася 21 листопада 2013 року), є одним зі знакових офіційних свят.

Згідно з Указом Президента України від 13.11.2014 № 872/2014 «Про День Гідності та Свободи» свято встановили «з метою утвердження в Україні ідеалів свободи та демократії, збереження та донесення до сучасного і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку ХХІ століття, а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 року та в листопаді 2013 року – лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини та громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору». Цей день – символ творення новітньої історії Української держави.

23 листопада – День пам'яті жертв голодоморів. Всеукраїнська акція «Запали свічку»

Щорічний національний пам'ятний день в Україні (згідно з Указом Президента України № 1310/1998 від 26.11.1998) припадає на *четверту суботу листопада*.

Традиційно в цей день о 16.00 пам'ять про жертви Голодомору вшановують хвилиною мовчання, після чого відбувається щорічна акція Українського інституту національної пам'яті «Запали свічку», у рамках якої запалені свічки несуть до пам'ятників жертвам Голодомору 1932 – 1933 років, що у 2006 році був визнаний геноцидом, і масових штучних голодів 1921 – 1923 та 1946 – 1947 років. Також можна брати участь в акції, якщо запалити свічку й виставити її у вікнах своїх будинків.

23 листопада – 125 років від дня народження Григорія Силевича Костюка (1899 – 1982), українського психолога, педагога, заслуженого діяча науки й техніки України

Григорій Костюк – основоположник психологічних досліджень і психологічної освіти в Україні, *засновник української психологічної школи*, фахівець із дитячої та педагогічної психології, керівник відділу психології Українського науково-дослідного інституту педагогіки (УНДІП), професор Київського педагогічного інституту. Також він відомий як один із засновників і директор НДІ психології України (нині – Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України), що став центром теоретико-методологічних і прикладних досліджень психологічних проблем мислення та інтелектуальних здібностей. Автор підручників «Психологія» та «Вікова психологія» для педагогічних інститутів, праць із питань загальної, дитячої та педагогічної психології, «Нариси з історії вітчизняної психології» (у 4 томах), розробник концептуальних проблем особистості. Опублікував понад 250 наукових робіт, зокрема «Здібності та їх розвиток у дітей», «Навчання і розвиток особистості», «Навчання і психічний розвиток учня».

25 листопада – Міжнародний день усунення насильства проти жінок (*International Day for the Elimination of Violence against Women*)

Цей Міжнародний день, установлений 17 грудня 1999 року резолюцією Генеральної Асамблеї ООН (A/RES/54/134), відзначається щорічно 25 листопада.

Мета – підвищити обізнаність широкої громадськості про системне насильства щодо жінок усього світу: зґвалтування, домашнє насильство, убивства, проблеми, які часто є прихованими, замовчуваними. Навіть в умовах війни Україна продемонструвала своє прагнення покласти край насильству щодо жінок і домашньому насильству, ратифікувавши Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами.

27 листопада – День заснування Національної академії наук України (НАНУ)

Кожного року 27 листопада Україна святкує День заснування Національної академії наук. Ця подія відбулась у 1918 році на установчих зборах при уряді гетьмана Павла Скоропадського. *Першим президентом НАНУ було обрано*

Володимира Вернадського – видатного вченого-геолога та геохіміка зі світовим ім'ям. У різний час в Академії працювало безліч видатних учених.

Сьогодні НАН України є найбільшим центром наукових досліджень країни, організовує та здійснює фундаментальні й прикладні наукові дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук. **Чинним президентом НАН України є доктор фізико-математичних наук, професор, академік Анатолій Глібович Загородній, обраний 9 жовтня 2020 року.** На міжнародній арені Національна академія наук України представляє нашу країну в 40 міжнародних організаціях, активно розвиває стосунки з Європейським Союзом. В Україні часто проводиться публічна демонстрація наукових розробок на виставках.

29 листопада – День пам'яті жертв застосування хімічної зброї (Day of Remembrance for all Victims of Chemical Warfare)

Відзначається щорічно з 2006 року відповідно до постанови С-10/5 від 11 листопада 2005 року 10-ї сесії Конференції держав-учасниць Конвенції про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення, яка вступила в силу в 1997 році. Саме в цей День міжнародне співтовариство вшановує пам'ять усіх жертв хімічної зброї та підтверджує прихильність Організації із заборони хімічної зброї до справи ліквідації загрози з боку хімічної зброї активного сприяння в досягненні цілей миру та безпеки, особливо для громадян, які перебувають у зоні ризику застосування цього виду озброєнь.

Україна підтверджує свою тверду позицію, що застосування хімічної зброї будь-ким, будь-де, за будь-яких обставин є грубим порушенням міжнародного права.

30 листопада – Міжнародний день захисту інформації (International Computer Security Day)

Подію засновано в 1988 році Асоціацією комп'ютерного обладнання в США, коли вперше було зафіксовано велику епідемію комп'ютерного хробака (вірус, створений Робертом Моррісом), котра змусила фахівців замислитися над забезпеченням інформаційного захисту. **Мета** – привернути увагу звичайних користувачів і виробників програмного забезпечення до проблеми безпеки, наголосити на необхідності захисту, оскільки сьогодні питання захисту інформації стало вкрай важливим і актуальним. Шахрайські сайти, шпигунські програми, кібератаки мають бути вчасно виявлені та заблоковані, тому в цей день проводять заходи з обміну думками про ефективні методи захисту інформації та комп'ютерної безпеки.

Використані джерела:

1. Листопад: свята та події. URL: <https://daytoday.ua/lystopad-svyata-ta-podii/>
2. Міжнародні дні ООН. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD>

[%D1%96%D0%B4%D0%BD%D1%96%D0%9E%D0%9E%D0%9D#:~:text=%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%9E%D0%9E%D0%9D%20%E2%80%94%20%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%20%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%96,%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%8F%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%B4%D0%BD%D1%8F](#) .

3. Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024-2025 роках: Постанова Верховної Ради України від 21.12.2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245200.html

4. Календар знаменних і пам'ятних дат Харківщини на 2024 рік : рек. бібліогр. покажчик / Департамент культури і туризму Харківської обласної військової адміністрації ; Харків. обл. універс. наук. б-ка. – Харків : ХОУНБ, 2023. – 88 с. – URL : <https://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000357.pdf>

Відвідайте сайт Харківської академії неперервної освіти
<https://edu-post-diploma.kharkov.ua/?news-category=%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B8>

Матеріали підготовлені:
Жеребкіною З. Г., завідувачем бібліотеки,
Павловою Г. М., бібліотекарем,
Писаренко Т. І., методистом КВНЗ
«Харківська академія неперервної освіти»